

Het is goed om te zien dat er aandacht besteed wordt aan de groeiende zorgen vanuit de maatschappij en in de kamer over het gemak waarmee onderwijsinstellingen door middel van gedachteloze verengelsing hun concurrentiepositie onderling en met het buitenland boven het belang van de student zetten. In het bijzonder ben ik blij om te zien dat in het voorgestelde taalbeleid Nederlands nog steeds geldt als het uitgangspunt, en ook dat er geprobeerd wordt specifiekere eisen te stellen aan het beleid (voorheen: gedragscodes) van instellingen omtrent het gebruik van andere talen.

Echter, enkele van de aanbevelingen van het rapport “Nederlands of niet: gedragscodes en taalbeleid in het hoger onderwijs” van OCW zijn mijns inziens onvoldoende terug te zien in het voorstel van wet. Zo raadt het rapport van OCW “een cyclisch proces [...], waarbij niet alleen de keuze wordt gefaciliteerd maar deze tevens wordt gevalueerd” aan (6.1 Conclusie). Evaluatie is een terugkerend thema in de conclusies van het rapport, maar in het wetsvoorstel is er niets over te vinden. Evenmin wordt beantwoord wanneer er sprake is van noodzaak (of meerwaarde) van onderwijs in een andere taal.

Betreffende de toepasbaarheid en toetsbaarheid van de wet lezen we in het rapport het volgende:

“Zo bleek uit de reacties van instellingen op ons onderzoek dat instellingen de wet verschillend interpreteren en er daardoor onterecht van overtuigd zijn dat zij geen gedragscode hoeven te hebben. We stellen vast dat de wet op dit punt duidelijker geformuleerd had mogen zijn, maar tegelijkertijd dat instellingen soms te makkelijk concluderen dat het artikel op hen niet van toepassing is.”

Alhoewel het wetsvoorstel wel stappen maakt tot verduidelijking, biedt WHW, artikel 7.2, lid 2(c) mijns inziens te veel ruimte voor interpretatie. Met name de vervanging van 'noodzaak' door 'belang' is een grote verruiming die mij zorgen baart, omdat het instellingen gelegenheid biedt om keuzes die gemaakt zijn om andere redenen dan het belang van de student goed te praten.

Het grootste bezwaar tegen de versnelde verengelsing van het onderwijs gaat niet over de toename in het gebruik van Engels, maar juist over verminderde aandacht voor het Nederlands. Ik denk dat veel critici van het voorgestelde beleid graag zouden zien dat er in de wet een garantie wordt vastgelegd dat studenten op zijn minst dezelfde kritische vaardigheden in het Nederlands wordt bijgebracht die ze in het Engels leren. Bijvoorbeeld zou het instellingsbeleid dat in WHW, artikel 7.2, lid 3 wordt voorgeschreven een onderdeel kunnen bevatten met de volgende strekking:

c. Indien een deel van een opleiding in een andere taal wordt gevoerd, welke maatregelen worden getroffen om Nederlandse en internationale studenten dezelfde taalvaardigheden in het Nederlands mee te geven die zij in de andere taal of talen verwerven.